

SZTEhírek > Híarchívum > 2019. Június

Az SZTE két kutatója, Czakó Gábor és Enyedy Éva Anna nyert 2019-ben az MTA Lendület programján

2019. június 29.

A kémiai reakciók dinamikájának, illetve új, rákellenes fémkomplexek kölcsönhatásainak a megértése a célja az SZTE 2 legújabb Lendület pályázatos kutatójának, Czakó Gábornak és Enyedy Éva Annának. Az MTA Lendület programja 2019-től 16 új kutatócsoportot támogat.

[Cikk nyomtatás](#) [Link küldés](#) [Tetszik 0](#) [Tweet](#)

A Magyar Tudományos Akadémia Lendület programjának új 16 nyertes pályázója közül *Czakó Gábor és Enyedy Éva Anna* a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi és Informatikai Kar kutatójaként kapott támogatást. Az MTA „2009-ben meghirdetett Lendület programja a kiválóság és a mobilitás együttes támogatására irányul” – írja az mta.hu. A program 10. évfordulóján összesen 180 Lendület-kutatócsoport szerepelhet az országos statisztikában.

„**Czakó Gábor** elméleti kémikus célja a Szegedi Tudományegyetemen új reakcióutak feltárása atomi felbontású mozifilmekkel. A kémiai reakciók dinamikájának legmélyebb atomi és molekuláris szintű megértése ma a kémia egyik alapkérdése. Az elméleti kutatás során a fizika törvényeit alkalmazzák kémiai rendszerekre, majd a matematika és a modern számítástechnika eszköztárának felhasználásával végeznek számításokat. A reakciódinamika lépésről lépésre követi a reakciók lefolyását, így új reakcióutakat tárhat fel és a reakciók kimenetele is jósolhatóvá válik. Eredményeik formálják a kémiai reaktivitás eddig ismert alapszabályait, ezáltal lehetővé téve a reakciók irányítását és a kívánt termékek hatékony előállítását. Kutatásuk során alapvető kémiai reakciók dinamikáját vizsgálják (pl. a szénhidrogének reakciói, illetve a szerves kémiában jelentős SN2 reakciók mechanizmusának felderítése), valamint kis biorendszereket (pl. aminosavak reakciói szabadgyökökkel) tanulmányoznak. Eredményeik nélkülözhetetlenek a kapcsolódó kísérletek értelmezéséhez, illetve további mérések tervezéséhez nyújthatnak segítséget” – összegez az mta.hu

Az SZTE Természettudományi és Informatikai Kar kutatójáról 2017 végén írtuk:

Czakó Gábor elméleti kémikus: „az az eredmény, amit a kutató nem publikál, nem is létezik” (/sztehirek/2017-október/czako-gabor-elméleti);

Szegedi elméleti kémikus eredményei a világ legrangosabb kémiai folyóirataiban

(/Szegedi%20elm%C3%A9leti%20k%C3%A9mikus%20eredm%C3%A9nyei%20a%20vil%C3%A1g%20legrangosabb%20k%C3%A9miai%20foly%C3%A9k/)

„**Enyedy Éva Anna** vegyész a Szegedi Tudományegyetemen funkcionális fémkomplexek biospeciációját végzi. A gyógyszerészetben a rákellenes gyógyszerek használatát gyakran korlátozzák a súlyos mellékhatások és a kialakuló rezisztencia. Ez olyan új – köztük fémtartalmú – vegyületek előállítását és vizsgálatát ösztönzi, amelyek megfelelő hatékonyság mellett szelektívek, és az egészséges sejtekre nézve kevésbé toxikusak. A racionális hatóanyag-fejlesztéshez alapvető fontosságú a farmakokinetikai sajátosságok, a hatásmechanizmus és a kialakuló mellékhatások megértése. A kutatás célja új rákellenes ródium-, ruténiumkomplexek, 8-kinolinol, tioszemikarbazon-vegyületek előállítása és tanulmányozása különböző műszeres és számítástechnikai módszerekkel az emberi szervezetben lejátszódó biotranszformációs, transzferfolyamatok, a hatásért és mellékhatásokért felelős kölcsönhatások feltárása céljából. A várható eredmények jobb hatásprofilú (fém)vegyületek előállításához járulnak hozzá, és fontos részét képezik (pre)klinikai vizsgálatoknak” – írja az mta.hu.

A „L'Oréal-UNESCO A nőkért és a tudományért” ösztöndíjban 2014-ben *Dr. Enyedy Éva Anna* vegyész, a kemoterápiában használható fémvegyületeket vizsgálatára vonatkozó munkájáért vehette át az elismerést – adtuk hírül honlapunkon. **Legyőzni a rákos sejteket - L'Oréal-UNESCO díja kapott Enyedy Éva Anna (sztemagazin/hangsuly/legyozni-rakos-sejteket)** – írtuk 2015-ben a Szegedi Egyetem Magazinban.

Az MTA Lendület programja által támogatott szegedi kutatói közösségből ismét támogatást nyert **Nagy László**. A biológus eddigi eredményeit és terveit az mta.hu úgy ismerteti, hogy: „az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpontban a gombák genomevolúciójának alapvető mechanizmusait és biotechnológiailag releváns jellegük genetikáját fogja vizsgálni. A gombák az iparban leginkább hasznosított élőlények közé tartoznak, azonban evolúciójuk és genetikájuk sok aspektusa máig ismeretlen. A korábbi kutatások nagyrészt egyedi enzimekre vagy strukturális génekre fókuszáltak, a génkifejeződés rendszerszintű kimeneteit meghatározó génszabályozási hálózatok azonban alig ismertek. A Lendület-projekt során a legmodernebb technológiákat felhasználva, a teljes genom szintjén fel fogják térképezni a legfontosabb gomba-modellorganizmusok génszabályozási hálózatait. A kapott információt más -omikai adatokkal kombinálva tervezik megérteni a gombák génregulációs komplexitásának evolúcióját, valamint a növényi sejtfalat lebontó képességének és soksejtűségének genetikai hátterét. E két jelleg hatalmas biotechnológiai jelentőséggel bír, így a kapott eredmények nagyban hozzájárulhatnak a gombák hatékonyabb ipari felhasználásához.”

„A 16 nyertes pályázó 540 millió forintos támogatásban részesül 2019-ben. Az idén megalakuló új kutatócsoportok közül 5 akadémiai kutatóközpontban vagy -intézetben, 11 pedig valamelyik egyetemen folytathatja a munkáját” – írja az mta.hu.

További részleteket olvashat az MTA honlapján **A középkori zenei emlékektől a koszorúér-betegség kockázatbecsléséig – az MTA Lendület programjának új nyertesei** (https://mta.hu/mta_hirei/a-kozepkori-zenei-emlekektol-a-koszoruer-betegseg-kockazatbecsleseig-itt-az-mta-lendulet-programjanak-uj-nyertesei-109855) című összefoglalóban.

SZTEinfo

Fotók: Bobkó Anna, mta.hu / Szigeti Tamás

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet